

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 37

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 10 Februarie, 1892.

Dintre statele considerate de diplomația europeană ca state balcanice, vecinul regat România stă în fruntea tuturor, ca stat bine organizat, cu instituțiuni dintre cele mai democratice, cu bărbați de stat dintre cei mai geniali, cu patrioți înfocați, cari la toate ocaziunile mari au pus mai pe sus de toate interesele țerei, lăsând se dispară interesele personale și de partid, cu instituțiuni culturale dintre cele mai solide, în cari își primesc instrucțiunea și în general scôla toate statele balcanice, cu dinastie străină, care își are tradițiunile sale familiare, în care dinastie virtutea militară și simțul de datorință totdeauna au ocupat locul prim, locul de onoare între celelalte virtuți, cari formeză corôna dinastiei Hohenzollern.

Dintre statele europene nici unul nu a făcut progresele enorme, pe cari le-a făcut România dela 1848 încôce pe toate terenele, în crearea de instituțiuni, în aplicarea lor ca justiție, administrațiune, în cele culturale, în organizarea și disciplinarea armatei, în dezvoltarea simțului de independență și de demnitate națională, timpit sub domnia fanarioților și sub învecinata influență politică a Rusiei.

Unirea principatelor vecinic va străluci pe paginile istoriei, patriotismul bărbaților mari din acea epocă a renascerei României vecinic va servi de model în patriotism tînerei generațiuni, și întemeierea actualei dinastii pe tronul românesc va fi apreciată în totă valôrea ei de toți ômenii, cari au avut și au la inimă consolidarea României.

După lupte și stăruințe de decenii, după activitate neîntreruptă al cărei unic indemn a fost numai și numai curatul patriotism, au urmat dîlele de veselie: învingerea armatei pe câmpiile Bulgariei, declararea independenței, declararea regatului, încoronarea și jubileul de 25 de ani al actualei dinastii pe tronul românesc.

Europa și-a tras sêma cu progresul enorm al acestui stat, și privirile ei au fost țințite asupra României și în săptămâna trecută, din incidentul alegerilor pentru parlamentul țerei.

Am accentuat nu odată la locul acesta că în România dela retragerea regretatului Ioan Brătianu nu a mai existat cameră cu partidă compactă, nu guvern tare și stabil, care se esecute reformele trebuincioase pentru prosperarea țerei.

S'a făcut cercare din guvern pur conservativ, din guvern pur liberal, din guvern pur junimist, din guvern, în care au intrat unii sau alții, cari erau considerați de conducători ai diferitelor fracțiuni politice, dar nici unii nu au putut intruni în jurul

lor o majoritate compactă, care se susțină pe guvern, pe care guvernul între toate împregiurările se se pôtă rădima.

În timpul din urmă guvernul conservativ Catargiu s'a unit cu junimistii, și guvernul compus din această combinațiune a disolvat parlamentul, escriind alegeri noue. Alegerile s'au terminat în săptămâna trecută, cu deplina învingere a guvernului, și cu totala distrugere a opozițiunii.

Cam de comun aprôpe pretutindenea alegerile parlamentare es în favorul guvernului, și se consideră de slab acel guvern, care din alegeri nu ese învingătoriu. Acesta cu deosebire s'a practicat în România și special guvernul Catargiu de câte ori i s'a dat se facă alegeri noue, totdeauna și a sciut asigura majoritate mai considerabilă, s'au doră mai puțin considerabilă, acestă acuma nu împôtă.

Nici odată însă alegerile nu s'au terminat cu o așa sdrobire a opozițiunii, și imposanta majoritate a actualului guvern se reduce la combinațiunea ministerială între conservatori și junimisti și la claritatea programului, desfășurat înaintea alegătorilor.

Se pôte pune ceva, creдем noi și în sarcina acelei împregiurări, că țera, sătulă de atâtea schimbări, și de atâtea nestatornicii, a voit se dea guvernului o basă solidă, o majoritate imposantă, pe care el se se pôtă rădima, și se se pôtă pune la lucru, ca se se introducă în cele din urmă o stabilitate, și lucrările parlamentare se pôtă lua și continua cursul lor normal.

Ori cum va fi însă, fapt rămâne, că alegerile în România au dat guvernului actual o majoritate imposantă, care garantéză o activitate mai ticită a guvernului, și acest fapt a făcut impresiune bună în presa din Europa.

Deși șeful guvernului e Catargiu, conservativul de odinôră cu simpatii rusesci, totuși presa europeană salută pe actualul guvern și pe actuala majoritate ca pe amici ai alianței de pace, și în această direcțiune a manifestării opiniei publice din presa europeană a lucrat mult faptul, că lângă domnul Catargiu se află în cabinet conducătorii junistilor, cari în politica esternă sunt declarați de amici ai alianței puterilor din centrul Europei, la spatele cabinetului se află ariciii acestor ministri, și că cea mai autorisată voce a politiceii din sistemul actual generalul Manu înaintea alegerilor a caracterizat politica esternă a guvernului prin cuvintele: „Voim se ținem legături de pretenie cu toate puterile, problema noastră trebuie se fie însă, se spriginim activitatea acelor puteri, cari sincer sunt hotărîte a conserva pacea.“

Enunțiațiunile acestea sunt considerate de cuintesența programului guvernului în cele esterne, și presa străină întempină cu satisfacțiune rezultatul alegerilor, și politica de pace a actualului guvern.

Cu simpatie și adevărată bucurie vom urmări și noi activitatea noului parlament în interesul consolidării țerei.

Revista politică.

După scirile, ce vin din Viena, pregătirile pentru regularea valutei se urméză cu mare activitate. Spre scopul acesta a fost în Viena ministrul de finanțe unguresc, Wekerle, care a conferit mai mult timp cu ministrul de finanțe austriac Steinbach. Pe 8 Martiu se astéptă întrunirea unei anchete în această afacere. Ancheta după ce va studia lucrul își va face raportul seu și se vor lua apoi măsuri definitive —

Diariul frances „La France“ dedică un prim articol temeii despre românii din Ungaria. Articolul aprețiază memoriul studenților români și e subscris de cunoscutul scriitoriu frances Raoul Frary.

Punem sub ochii cetitorilor următoarele estrase din acel articol:

Avem înaintea noastră un memoriu al studenților universitari din România asupra situațiunii românilor din Transilvania și Ungaria. Este ceva mișcător în acest apel al tinerimei la opinia europeană. Suveranii sunt înlănțuiți de témă sau de alianțe, în cari relațiunile de familie și interesele dinastice au mai multă parte decât sentimentul național.

Diplomații sunt condamnați la prudență și ômenii politici păstrează tăcerea ca se nu derangeze ôre-cari combinații parlamentare, ca se nu se espună la neplăcerea puterilor. Mai liberi, mai generosi, adesea mai luminați, studenții se grupéză, se înfeleg, ridică cu curaj vocea în favôrea populațiunilor apăsate Merită se fie ascultați.

Națiunea română, această avangardă a raselor latine în Orient, își trage originea din coloniile transplantate de Traian din Italia în valea Dunărei Ea a supraviețuit șeptespre-dece vécuri invasiunilor barbare, și-a păstrat numele și limba în mijlocul unor încercări și suferințe nemai auđite, cari au dovedit pe deplin vitalitatea-i neinvinsă. Esistă astădi un regat al României, independent, sub sceptrul unui Hohenzollern. Dar milioane de români trăesc în afară de limitele regatului, supuși Rusiei, Austriei și Ungariei. Cei mai numeroși și mai apăsăți sunt locuitorii statului unguresc. Ungurii propriu đși sau magiarii și-au sciut apăra libertatea cu curaj ce trebuie recunoscut

FOIȚA.

Sentințe de ale poetului Mirza Schaffy.

(Publicate de Friedrich Bodenstedt, comunicate de Gilbert Remi.)

(Incheere.)

Nu'mi vorbi de timp, numi vorbi de spațiu
Căci spațiu și timp sunt numai un vis,
Un vis greu pe care l pôte uita
Numai cel ce prin amor e fericit

Dacă ai făcut o glumă potrivită, apoi fie care
răspunde pe neîntrebate: mi-ai luat vorba din gură,
adesea am cugetat și eu ceea ce'mi spui tu.

Pe tine te a prins gluma mea, și pe mine
frumosul teu ochiu și cu doi pesci prinși în unghia
ne sbatem noi, așa eu ca și tu.

Favorita unui harem e în stare să plângă, vędând
înjunghindu-se un miel și în același timp să
invenineze pe rivala ei.

Mai bine stele fără rađe, decât rađe fără stele.
Mai bine simburi fără côje, decât côje fără
simburi.

Mai bine bani fără buzunare, decât buzunare
fără bani.

Mai bine vin fără sticle, decât sticle fără vin.

Ura nu e dumnezeiască, ci numai amorul.

Cel ce e fericit, e totodată și bun, ér cel ce
face rău, ura e pedepsa lui.

Dacă ai ajuns se fi ceva, fi întreg.

Numai o înțelepciune aduce la scop, dar dicerile
ei sunt multe.

Esistă principii însetați după adevăr, dar puțini
au un stomac atât de sănêtos ca se suferă adevêrul.
Dacă o unime e urmată de multe nule se
preface în o cifră mare.

Celui ce ceriul nu i-a dăruiat nici un amic, e
vai de el, acel om nu e vrednic de nici o salutare.

Viața e un împrumut, nu un dar.

Când puterea voesce se se manifesteze află re-
sistință.

Flôrea și buruiana cresc din același bulgăr de
pământ.

Țințarul cârteste asupra vulturei pentru că
nu pôte sbura ca el.

Și omul cel mai bun se mănîe câteodată.
Nici-o părechie înamorată nu pôte se se îndră-
gostescă totdeauna.

Și cele mai frumoșe rose au spini.
Dar rei sunt spinii fără rose.

Nimenea nu te ascultă cu încredere, dacă ți
incepi vorba cu: eu sunt mai cuminte decât tine.
De aceea: dacă voesci se luminedi pe alții,
trebuie ca mai'ntăiu se fi de părerea lor.

Pentru ca se poți face o cunună trebuie se cu-
legi fie-care flôre de sine.

Ca se trăiesci înțelepțesce, e de lipsă, se nu
lași ca fericirea se devină stăpâna ta, nici neferici-
rea servitôrea ta.

Cel ce n'a părăsit niciodată înguste cercuri
ale prevederei și chiar din dîlele tineretelor sale,
n'are nimic de ce seî pară rău sau se deplângă;

dar n'au nici un respect pentru libertatea altuia și apasă cu brutalitate pe compatrioții lor de rasă slavă sau de rasă latină

Monarchia austro-ungară este o vastă conglomerare de naționalități amestecate, supusă duor dintre ele, dominate și tiranizate de germani la apus, de magiari la răsărit. Sunt cunoscute plângerile cehilor sau ale slavilor din Boemia, cari se luptă cu atâta vigore în potriua exploatatorilor lor teutoni; acesta pentru-că cehii au reprezentanți cari pot ridica vocea în camere Români din Ungaria sunt mai puțin fericiți. O lege electorelă, care e un cap-d'operă de nedreptate, îi pune în neputință de a alege deputați de naționalitatea lor și prin urmare de a face să se audă plângerile lor.

Administrația țerei lor este în mâinile funcționarilor magiari, cari nu cunosc limba administrațiilor lor și cari îi uresc.

Tot așa e cu justiția, cu instrucția superioară și secundară. Se persecută naționalitatea și limba română până și în școala primară și în biserică. Magiarii au jurat se magiarizeze cu orice preț pe români, după cum germanii au jurat se germanizeze Alsacia și Lorena, și-și urmăresc scopul cu aceeași brutalitate, cu aceeași lipsă de scrupul și de milă.

Ca apăsați, ca latini, ca victime ale dușmanilor noștri, românii din Ungaria au dreptul la simpatia noastră. Neînlocuirea noastră ne-a învățat că egoismul e nne-ori o obligațiune. Dar în cazul, de care e vorba, putem să ne dăm curs liber sentimentelor fără a vătăma nici unul din interesele noastre. Guvernul unguresc, care apasă sub un jug atât de odios pe verii noștri dela Carpați, este un adversar neîmpăcat al raselor slavă și latină. Trebuie să luăm parte, fără a sta la îndoială, pentru victimele lor.

Nu putem să dăm românilor decât un sprijin cu desăvârșire platonice. Dar fiind că tinerețea română face apel la opiniunea publică europeană, ne este cel puțin permis să răspundem la acest apel printr'o călduroasă mărturie de simpatie.

Lucrurile în Franca încep érași a se încurca. Neînțelegerile și diferențele au fost provocate de astădată din incidentul regretabil dintre ministrul Constans și deputatul Laur. La 19 Februarie n. adecă înterpelă deputatul Leberisse guvernul, că de ce nu a intervenit justiția în afacerea Constans — Laur. Camera primii ordinea de ți a guvernului, că justiția pentru toți cetățenii trebuie să fie egală. Apoi ceru deputatul Hubard urgența pentru proiectul de lege asupra întrunirilor, pentru ca să pótă răspunde la atacurile episcopilor. Ministrul președinte răspunde, că guvernul respinge despărțirea bisericei de stat. În ordinea de ți se provocă guvernul ca să continue și mai departe politica republicană. Ministrul președinte Freycinet ceru vot de încredere, care nu s'a primit cu 304 contra 202 voturi. Ministrii părăsiră sala. Apoi respinse camera urgența legii pentru întruniri.

În urma acestora întreg cabinetul a demisionat, formarea noului cabinet întimpină mari dificultăți.

acela n'a fost niciodată nebunatic — dar nici înțelept.

Cuțitele cele mai ascuțite se stirbesc mai lesne, dar de aceea pótă cineva tăia mai bine cu cele tocite?

Pe cel ce amorul nu l'a dus pré departe, acela nici nu a ajuns departe.

Un bărbat care iubesc să nu fie nătâng pré multă nătangie e spaimântătoare, o femeie care iubesc să nu fie pré aspră, căci pré multă asprime e totdeauna respingătoare.

Când inimiții tei aruncă cu toții asupra ta: dăruiesc fructe îmbelșugate ca și un arbore roditor.

Femeia care vrea să fie amabilă cu toții, aceea nu o face pe placul nici unuia; cea care vrea să placă la o mie de inși, nu place nici unuia măcar.

Dacă vrei să cunosci bine lumea și ómenii, trebuie să-ți examinezi mai întâiu inima-ți proprie. Voiesci să te cunosci bine pe tine însuși, trebuie să ieși din tine afară.

În fața fie-cărui om e scrisă clar istoria lui, iubirea și ura lui, ființa lui cea mai intimă apare aci în lumină, dar nu ori-cine o pótă ceti, nu ori-cine o înțelege.

Cel înțelept să pótă lipsi de favorul celui puternic, nu însă cel puternic de învățăturile celui înțelept!

De ale partidului național.

Ni se trimite din părțile nordice ale Transilvaniei o corespondență cu date de tot interesante despre chipul și modul, cum sciu apreția unui ómeni naționalismul, și în locul prim „românismul“, când el la aperature vine în colisiune cu alte firme, pentru care ei, ca matadori politici, sunt angagiați din capul locului.

Publicăm corespondența în totă estensiunea ei. În puține cuvinte se dice mult, și se caracterizează omul de minune.

Étă-o:

„Meritul conferenței din urmă a românilor a fost, că prin părțile acestea au început ómenii a cunoște tot mai mult adevăratele motive, pentru cari s'a forțat votul majorității în cestiunea memorandumului.

Situațiunea creată prin acel vot, pregătit prin solia unor ómeni, cari se țin de apostoli în cele ale românismului, au împins în fruntea comitetului pe acesti ómeni puțin cunoscuți până acuma pentru maturitatea lor politică.

Un rol de căpetenie în acest comitet ca și la aducerea acelu conclud a avut și are secretariul acuma „general“, domnul Dr. Vasiliu Lucaciu, care prin părțile noastre e cunoscut mai bine ca pela d-vóstră, și despre care voesc să ve împărtășesc o întemplantare, după a mea părere caracteristică atât pentru om, cât și pentru scopurile, pe cari le urmăresc acuma cu mai mult efect, de când a ajuns ca secretariu „general“ în comitetul central al partidului național român.

Să ve spun întemplantarea:

În vara trecută eram în drum cătră casă dela iubileul din Bucuresci, la care pe mulți ne-a dus dorul de a vedé festivitățile trațiilor de dincolo.

În cupeu eram mai mulți, între cari și părintele „Dr. Vasile Lucaciu“, care are la Bucuresci la creștere 2 fetițe în mănăstirea calugărițelor romano-catolice de acolo.

Între noi era și o persoană cu trecere politică la noi în Transilvania, și îndată am intrat fără voia noastră în politică, și de aici numai un pas a mai fost până la discussia despre pozițiunea țiarelor românesci, cari au trecere de țiare profesionale.

Din vorbă în vorbă, părintele „Dr. V. Lucaciu“ ne-a făcut descoperirea, că Domnia Sa la locul prim e „catolic“, și apoi „român“, și dacă ar sci, că ca român nu ar putea promova la locul prim interesele catolicismului, densus ar înceta de a mai fi român.

Noi cu toții am rămas aumiți de această întorsătură în firul conversațiunii noastre, și am început a pricepe pentru ce domnul Dr. Lucaciu are așa de mare trecere la grupul de ómeni dela „Tribuna“, cari au raportat așa mare victorie în conferența din urmă a românilor.

Până aici scurta noastră corespondență.

Din ea publicăm mare cetitoriu va vedé cât de mare e „românismul“ generalului din actualul comitet național, care sub firma românismului face propagandă pentru alte scopuri și umblă după subvențiuni pe la „isvorul tămăduirilor“, care isvor, după țiisa apostolului: „va mântui țiare de mórte, și va acoperi mulțime de pécate“.

În legătură cu această corespondență ne vine de tot potrivit se publicăm la acest loc un episod caracteristic întemplant pe drumul de fer între Sibiu — Copșa mică în séra după încheierea conferenței naționale din anul acesta istorisit noué de o persoană care a călătorit împreună cu bărbații de cari vom vorbi.

Cei mai mulți dintre delegații de prin Satmar erau pe drum cătră casă, și încântați de victoria strălucită în cestiunea memorandumului, discutau cu mult foc despre cele petrecute.

Între ei mai cu sfaț era un preot în gură cu o pipă lungă, tovarăș nededspărțit de el pe drumul cătră Copșa

„Îi băturăm“ — dicea el, îi băturăm, vedurăți cum agentul ungurilor „Mocsonyi“ voia să ne capaciteze, dară nu ne-am lăsat.

Între altele acest savant politic a adus vorba asupra dlui Dr. Lucaciu, busola, după care se iau mărinarii politici sătmăreni, cari au făcut majoritatea pentru propunerea cu așternerea fără amânare a memorandumului la corónă, și spre ilaritatea generală ni istorisesc următorea întemplantare:

Memorandumul era gata în anii trecuți, și lucrurile erau astfel întocmite, ca o deputațiune monștră de țerani se'l prezenteze tronului. Ca conducătoriu era destinat Dr. V. Lucaciu. După înțelesul avut toți erau să se întrunescă la vestitul oraș, în care Mihaiu Vitezul tocmai acuma sunt 300 de ani și a făcut întrarea triumfală. Deputațiunea era gata de plecare, dar când era să plece se se pună în fruntea ei conducătoriu Dr. V. Lucaciu, unguirii prind de veste despre cele plănuite, pun mâna pe el, l'pun la récóre, și așa s'a zădărnicit atunci așternerea memorandumului la tron.

Li-a succes împedecarea atunci, acuma însă nu li-a mai succes, deci îi băturăm.

Asemenea păreri politice au preoții, chemați a

informa masele în părțile sătmărene, și dac ligența nutresce și lăfescă asemenea povești, se sfiesce a le da ca bani buni pe drumul la auđul lumei, care și ea cunoște mersul afa noastre, noi numai stăm la îndoială asupra s tătii și înțelepciunii politice, carea a dărâat conferența națională din anul acesta

Altcum constatăm din nou, că în cestiun ternerei memorandumului la tron comitetul part național încă nu a făcut nimica.

Cartile profesorului I. Manliu.

Unul dintre cei mai zeloși apostoli pe ter didactic este profesorul Ioan Manliu din B resci. Născut în Ardél pe Hárribaciu, după-ce completat studiile, a trecut și densus Carpații dorul înfocat ca să se dedice școlii și binelui neli românesc.

Neamestecându-se în luptele politice profesor Manliu s'a pus pe lucru, și dacă astăzi literatura didactică și preste tot literatura noastră românescă s'a îmbogățit o parte forte însemnată a acestei bogății se cuvine profesorului Manliu.

Incepând cu studiul sec, dar de cea mai mare însemnatate al gramaticei, profesorul Manliu trecut și-a sporit lucrările sale, încât după cunoscințele noastre densus a edat următorele cărți:

1. „Etimologia pentru cursul primariu“.
2. „Sintaxa pentru cursul primariu“.
3. „Etimologia pentru cursul secundariu“.
4. „Sintaxa pentru cursul secundariu“.
5. „Stil și compositiuni“ (carte de cetire și notiuni de mitologia greco-romană) pentru cursul secundariu.
6. „Stil și compositiuni“ (stilistica și carte de cetire pentru cursul secundariu).
7. „Poetica“, lucrată atât pentru școlă cât și pentru completarea studiilor literare pentru privați.
8. „Crestomatie română“ cu modele literare în prosă.
9. „Antologia“ cu modele literare în versuri.
10. „Retorica și Stilistica“ pentru clasele superioare.

E o muncă uriasă acesta în viața unui om, o muncă, a cărei fenomen și află explicarea numai în următorele vorbe, cari caracterizează pe autor: „Din parte-mi m'am condus în tóte lucrările mele didactice de idealul național. Am făcut acesta, fiind pe deplin convins, că pentru esistența noastră națională, una din cele dintâiu datorii ale școlii române este, ca să producă români adevărați prin sentiment cu dor și cu iubire de tot ce e românesc“.

Nu ne vom lăsa într'o aprețiere amănunțită a tuturor cărților acestora, căci ele au fost din densus aprețiere de ministeriu instrucțiunii publice, de bărbații de școlă, cari mai bine le cunosc și cari se folosesc de ele la propunerea studiului limbei materne.

Ne vom întreținé însă cu cele două aparute mai decurând și anume cu „Crestomatia română“ și cu „Antologia română“.

Aceste două cărți se întregesc una pe alta. Cea dintâiu conține modele literare în prosă din autorii secolului al XIX, ér „Antologia“ modele literare în versuri din autorii secolului XIX; ambele cu notițe biografice și aprecieri literare. Modelele din „Crestomatie“ potrivite pentru aplicarea stilisticii; ér cele din „Antologie“ pentru aplicarea poeziei și tóte modelele pentru completarea istoriei literaturei

Care va se dică, în aceste opuri ale profesorului Manliu se oglindează avântul literaturei noastre; în ele se află bucățile cele mai bine alese și mai variate din tot soiul literaturei noastre. Aici întâlnesci stilul neted și colorat a lui Odobescu, pe povestitoriu Créngă, istoricul Cogălnicean, ingeniósul Hașdeu, esteticul Maiorescu, ascultii glasul dulce al priveghitórii dela Mircesci, a pururea veselului Alecsandri, balade de ale lui Bolintén, veđi pe profundul Eminescu, cari ți oglindează prin limba-i curată adécile lui cugetări.

Și tóte aceste modele a sciut să le țesă Manliu în o pânză măiestrită prin al cărei mișloc șerpuesce firul roșu, care ți destéptă fantasia, devóltă gustul de cetit, ți presentéază oglinda esteticeii cu un cuvânt ți completéază cunoscințele limbei și literaturei, a cărei cunoșcere temeinică, cum dice și autoriul, nu pótă fi privită ca o greutate, ci ca o mândrie națională.

Luând notiță despre aceste valoróse lucrări ale profesorului Manliu, numai bucura ne putem, că dl Parteniu Cosma, membru în comisiunea administrativă a tipografiei arceidiececane, a luat asuprași sarcina a îngriji, ca aceste opuri să nu lipsescă din librăria arceidiececane.

Noi credem, că profesorii, învățătorii, preoții și întregă inteligența noastră românescă nu va întârđia a și procura aceste cărți, și sciind se aprețieze tendința autorului: a da limbei și literaturei

ționale o întindere cât se poate de vastă, îndemna și pe alții să le procure.

Și în special noi românii ardeleni trebuie să fim mândri de un bărbat, carele trecând carpații, un aer mai liber, a știut să se facă vrednic înaintașii și compatrioții lui, răspândind lumina adevărului, pe carea ei au sămănat-o în pământul fructifer al României.

Recunoștința noastră va fi, dacă-i vom sci aprepția activitatea și intențiunile.

Sibiu, 10 Februarie, 1892.

Ioan Broju.

Correspondențe partiulare

„Telegrafului Român“

Sighișoara, 6 Februarie, 1892 Eri a avut loc aici înmormântarea concetățenului nostru, *Demetriu Boiu*, repostat în urma unui morb repentin de două zile, în etate de 55 ani. Repostatul a fost primul meseriaș român mai de însemnătate în orașul nostru, un fiu credincios al bisericii și națiunii noastre și zelos propagator al meseriilor în sinul poporului nostru de aici, carele acum numără deja un frumuseț număr de meseriași români. Funcțiunile preoțesci, însoțite de un pătunătoriu cuvânt funebral, la dorința familiei preoțesci în doliu căreia a aparținut și densusul, le a săvârșit parochiul comunei vecine Ferihaz părintele Zacharia Ganea în mod demn de laudă, și tot cu asemenea zel au ocupat corpul învățătoresc din loc un frumos cor funebral, și poporul nostru, adunat în număr foarte considerabil și înmulțit cu însemnat concurs din partea compatrioților sași și ații cu nenumerate lacrimi a dat repostatului seu fiu și frate însoțirea din urmă până în biserică, unde s'a ținut serviciul funebral, și apoi până la locul de odihnă. Dând expresiune și pe căea această durerei noastre pentru pierderea preatimpurie a unui brav cetățen român îi dăcem din inimă.

Fiei țărina ușoră și memoria binecuvântată!

Tărnăveanul.

Varietăți.

* (Distincțiune). Maj. Sa monarchul nostru numi pe ministrul de agricultură cont Andreu Bethlen consilieriu intim

* (Noul guvernator din Fiume) Conte August Zichy a abdis din postul de guvernator din Fiume. Maj. Sa i-a primit abdicarea și ca următor al lui se dăce, că va fi numit Ludovic Batyány, fișpanul comitatului Győr.

* (Primatele Vaszary și „Kulturegylet“-ul) Foile unguresci aduc scirea, că președintele „Kulturegylet“-ului, contele Bethlen Gábor a fost zilele trecute în audiența la primatatele Vaszary, ca să-l întrebe, dacă este aplecat a primi o deputație din bărbați catolici aderenți ai ideilor „Kulturegylet“-ului, ca să-l rōge a sprijini această „națională“ instituțiune. Primatatele, asigură foile unguresci, s'a arătat foarte grațios față cu contele Bethlen și a declarat: că dela începutul acestei instituții urmăresce activitatea ei cu simpatică atențiune și va primi deputația „Kulturegylet“-ului cu plăcere.

* (Patron al armatei) Ministrul de război al Germaniei a numit ca patron al armatei germane pe St. lob.

* (Incediul unei fabrice de spirt în Timișoara.) Vinerea trecută în 12 l. c. s'era la 6 ore s'a aprins fabrica de spirt a fraților Schichting, situată în suburbiul Fabric în apropierea sinagogei jidovesci și încunjurată de o mulțime de căsi private. Focul s'a început în casele aparatelor de rațificare și periclu, cum-că căsanele cele urieșe de 200—300 hectolitru pline de spirt vor exploda era mare, prin ce s'ar fi periclitat o bună parte a suburbiului din împregiurimea fabricei. Pentru delaturarea acestui periclu s'a sloboșit 150 hectlitre de spirt ratificat și 200 hectlitre de spirt crud în riul Bega de lângă fabrică. Într'aceea veniră pompierii și se apucară a stânge resp. a localisa focul de pe edificiile vecine. În grasdri au fost aproape 800 de boi. Sinagoga israelită din apropiere era plină de ómeni, la aușul focului se iscă o panică și erau să se nefericescă multe persoane în tumultul ce se făcu la eșirea lor prin unica ușă, unde se îndesu mulțimea. Dar afară de câte-va contusiuni israelitenii scăpără cu frica. Focul fu în fine învins și localizat. Paguba se urcă la 120.000 fl. Fabrica a fost asigurată; scrie „Gazeta Poporului.“

* (Necrolog.) *Emilia N. Ciurcu*, născ. G. Nicoră în urma unei scurte suferințe, împărțită cu sfințele taine și-a dat blândul seu suflet în mâinile creatorului în etate de 26 de ani, în al șep-telea an al fericitei sale căsătorii, Joi s'era la 11 ore.

Despre această pierdere dureroasă și ireparabilă încunoscinteză cu inimă plină de durere intristata familie, pe toate rudeniile, pe pretini și cunoscuți.

Remășițele pământesci ale neuitatei defuncte se vor ridica din paraclisul bisericii Sf. Nicolae din Prund și se vor aședa spre odihnă eternă Sâmbătă în 8/20 Februarie a. c. la 3 1/2 ore p. m. în cimiterul de acolo.

Brașov, 7/19 Februarie, 1892.

Nicolae I Ciurcu soț, George, Florica și Nicolae fi, preotul George Nicoră tată, Maria Nicoră mamă, August și Romul Nicoră frați, Carolina I. Ciurcu sócră. Elena Nicolau născ. Ciurcu cumnată, Ioan I. Ciurcu, Dr. George I. Ciurcu cumnați.

Fiei țărina ușoră și memoria binecuvântată!

* (Carnea de miel în Brașov). Pecând la noi în Sibiu carnea de miel și preste tot mieii sunt foarte scumpi, în Brașov îi capeți cu un preț de tot redus, aproape pre jumătate ca în Sibiu. Lucrul se esplică așa: Neguțerii au adunat foarte multe mieii în Brașov, și deore-ce din partea României s'a dispus închiderea graniței și pentrn mieii și chiar pentru carne, mieii și carnea s'a vëndut până acum pe un preț bagatel.

* (Românii la hotarele Europei cu Asia.) Sub acest titlu aflăm în „Gaz. Bucovinei“ următoarele reflesiuni. În prețuitul dvostră diar „Gazeta Bucovinei“ din 19/31 Ianuarie 1892 găsi într-o notiță nisce destăinuiri uimitore ale domnului A. Procopianu-Procopovici despre ore care frântură de populațiune românescă, aședată lângă riul Ural și de aceea lătura a munților Caucași în Asia.

Acele afirmări, fiind parte neintemeiate, parte esagerate, recer după însemnătatea lucrului se fie reduse în marginele adevărului. Relativ la punctul prim s'observă, că poporele de lângă genunchiul riului Ural nu sunt români și s'ربی, ci woguli și kirgisi (pr. chirghiși). Numitul domn a scăpat din vedere, că în opul lui Berghaus, Physikalischer Atlas Nr. 67. numerele se perondeză numai în marginele unităților etnice și că, afară de numere, mai sunt de observat și colorile.

Ce se atinge de afirmarea a două, e de însemnat că, lângă meridianul 40° dela Greenwich (per Gringi) se află intradever o insulă mică de români, însă nu la apus, ci la răsărit de acel meridian, și nu dincolo de Caucas, ci dincoace și deci nu în Asia, ci în Europa. Acești frați depărtați locuesc după Ercet, „Der Kaukasus und seine Völker, Leipzig 1887“ (charta etnografică) partea resăritenă a „țenutului Mării Negre“ („Cernomorskij okrug“) și numără după acest autor și după Seidlitz în „Deutsche Rundschau für Geographie“, X. S. 418, 1000 de suflete, fiind o coloniă din timpurile mai noue. Sci-vor ei cu toate acestea că, numai apa i desparte de „România“? Er dacă în lunele de vară vor zări pōte fălfăind pe un vas sprinten mândrul tricolor albastru-galben-roșu, puté-vor presupune că s'frați de-ai lor ce plutesc pe dinaintea lor? Vor sci corăbieri români că, în vecinătatea selbaticilor Adige și Abchași se cuvântă și dulcea lor limbă română? — Viena, în 5 Februarie n. 189. — I. Gherghel.

* (Céiul și caféua.) Un medic român caracteriséză astfel aceste două beuturi: beutura ceaiului face să poți judeca mai bine despre ce vești sau auști, te face să capeți o veselie plăcută și liniscită. În măsură prea mare însă produce ametelă, lipsă de somn nelinisce și tremurătura a membrelor. Aceste însușiri rele le are ceaiul verde în mai mare măsură, decât cel negru.

Caféua desvōltă fantasia, dă voință de a lucra, de a crea, idealele se arată ca realități, în fine dă gândurilor repeđiciune, care este folositoare muncii spirituale. Dar ca și ceaiul, caféua produce insomnia și un fel de bețiă, în care se simte căldură, frică, ametelă și dorința de a eși la aer liber.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scōlele populare române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scōlele din metropolia gr. or. română din Trănsilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învățătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraș de „abni.“)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

3. Născerea lui Christos.

Noi scim din cele mai înainte învățate, că Iacob strămoșul poporului israeliten, pe patul de mōrte fiind, a prorocit că Mântuitorul se va născă atunci, când israelitenii nu vor mai avé rege din némul lor.

Pe timpul, când ângerul Gavriil a vestit feciōrei Maria, că va născă pe Mântuitorul, domnia preste Iudea, țara israelitenilor, August împératul romanilor.

August a voit să scie câți ómeni are în țările lui, de aceea, la câte-va luni după „Buna vestire“ a poruncit, ca fie-care cap de familie să se scrie în cetatea de unde se trage némul lui.

Iosif logodnicul Mariei, se trăgea după ném din orașul Vitleem, de aceea el a mers din Nazaret, împreună cu feciōra Maria, la Vitleem ca să se conscrie.

Până au ajuns Iosif și Maria la Vitleem s'au adunat foarte mulți ómeni la conscriere, în cât tōte casele erau pline de ei. De aceea Iosif și Maria ne aflând nici o casă gōlă, au fost siliți să se încuartireze preste nōpte în o pesceră de marginea orașului.

În această pesceră, împlinindu-se vremea, feciōra Maria a născut, în „eslea dobitócelor“ pe Mântuitorul Iisus Christos.

Atunci s'a făcut o lumină mare cerescă, și ângerii lui Dumneđu s'au pogorît deasupra pescerei și au cântat: „Mărire întru cei de sus lui Dumneđu și pe pământ pace între ómeni bună voire.“

Păstorii cari erau cu oile în apropiere, vedând acestea s'au spăimântat. Dar un ânger mergând la ei, i-a liniscit, dăcându-le: „Vestesc voue bucurie mare, care va fi la tot poporul. Astăzi s'a născut în cetatea lui David mântuitorul, care se numesce Christos. Étă semnul după care-l veți cunōsce: veți găsi un prunc de curēnd culcat în esle.“ Păstorii mergând în pesceră, au aflat pruncul și s'au închinat lui.

Din această istoriōră învățăm:

1. Că Dumneđu descopere voia sa ómenilor buni și drepti, precum i-a descoperit și lui Iacob, timpul când se va născă mântuitorul.

2. Că noi încă să mergem să ne închinăm lui Christos, precum au făcut păstorii. Pe Christos, îl găsim în biserică, și în casele s'racilor și orfanilor, pe cari să-i ajutăm; căci Christos a dăis: „tot ceia ce veți face unuia din acesti mici, mie îmi faceți.“

O ce veste minunată,
În Vitleem ni s'a arată,
Că s'a născut fiu din Duchul sânt,
Feciōra curată.

Mergând laif cu Maria
La Vitleem să se scrie,
Intr'un sălaș, lângă orăș,
A născut pe Christos.

Pe Domnul cel din vicio
Trimizându-l Tatăl Ție.
Ca să născă și să crēscă.
Să ne mântuiescă.

Păstorii vedând o zare,
Din ceriu o lumină mare,
Ei flucrau, ângerii cântau,
Și cu toți să bucurau. (Col. pop.)*

Întrebări: Ce poruncă a sloboșit împératul August, pe timpul când era să se născă mântuitorul? Unde a mers Iosif, și cu Maria ca să se conscrie? Pe cine a născut feciōra curată în eslele dobitócelor. Ce au cântat ângerii, cari s'au pogorît din ceriu? Ce a dăis ângerul păstorilor, cari erau cu oile împrejurul Vitleemului? Ce au făcut păstorii dacă au aușit vestea cea îmbucurătore? Ce învățăm din istoriōra această?

(* Colinda această în o formă mult mai corectă, și în idei mult mai clară se află dimpreună cu melodia ei arangiată în publicațiunile musicale ale domnului profes. semin. Georgiu Dima. Red.

Loterie.

Sâmbătă în 20 Februarie 1892.

Budapesta: 47 16 75 43 44

Bursa de Viena și Pesta.

Dia 19 Februarie 1892.

Viena B.-Pesta	
Renta de aur ung. de 6%	—
Renta de aur ung. de 4%	107.45
Acțiuni de bancă de credit ung.	340.50
Sorși da stat dela 1860	140.—
Sorși unguresci cu premii	140.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	99.60
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	99.90
Imprumutul drumurilor de fer ung.	118.10
Renta ung. de hârtie	102.35
Obligațiuni urbariale transilvane	129.99
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	114.50
Sorși de regularea Tisei	134.50
Scrișur fonciare ale institutului de credit și economii „Albina“	102.—
Gabin	5.58
Napoleon	9.38 1/2
100 marce nemțesci	57.95
Lon dan pe (polițe de trei luni)	118.30

Nr. 665. 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochia Alecse Neagovicu din Intorsura-Buzău, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

A treia parte din toate venitele parohiei de clasa a II-a.

Reflectanții vor aterne cererile concursuale instruite conform legilor

in vigore, la subsemnatul oficiu protopresbiteral in termen deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, in conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân-Georgiu, 23 Novembre, 1891.

Dimitriu Coltofean, protopresbiter.

Nr. 80. [19] 2-3

EDICT.

Ioan Nicolae Radu din Poiana, cercul Mercurei, carele de 4 ani și 5 luni a părăsit pe legiuita sa soție

Maria născută Dumitru Fătan, pribe-gind prin lume, fără a se scî ubica-țiunea lui sau de mai trăiesce, cu încuviințarea venerabilului consistor archidiececan ddo 31 Decembre 1891 Nr. 7559 B, se citeză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în ter-min de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercurea, la 27 Ianuariu, 1892. Oficiul protopresbiteral greco orient. al tractului Mercurei

Ioan Droc, protopresbiter.

[628]

Publicațiune.

George Florea din Brașov, in sentința consistorială ddo 13 Au 1891 Nr. 4042 B. fu totalminte părțit de cătră soția sa pribe-gită I Furir din Brașovul vechiu, cee în sensul §-lui 124 din regulame proceduri judecătorești in cause trimoniale prin acēsta se aduce la noscintă publică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al B șovului

Brașov, 14 Ianuariu, 1892.

Ioan Petric, protopop.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Budapesta, gara de vest - Rușava - Vercerova, Budapesta - Arad - Teiuș, Murăș-Ludoș - Bistrița, Simeria (Piski) - Petroșeni, Arad - Timișoara, Ghiriș - Turda, Sighișoară - Odorheiu, Careii-mare - Zelău, Budapesta - Arad - Teiuș, Copșa-mică - Sibiiu, Cucerdea - Oșorheiu - Reg. săs., Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Zernescei, Brașov - Chezdî-Oșorheiu. Each section contains train schedules with columns for train type, departure times, and destinations.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de os în sus. Numerele cele grase însemnă orele de noapte